

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de ordin cu privire la
aprobarea Concepției de dezvoltare a instituției probațiunii

Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de ordin cu privire la aprobarea Concepției de dezvoltare a instituției probațiunii a fost elaborat de către Ministerul Justiției în comun cu Oficiul central de probațiune.

Argumentarea necesității de reglementare

Proiectul a fost elaborat întru asigurarea eficientă a activității Oficiului central de probațiune.

Probațiunea reprezintă o instituție relativ nouă pentru sistemul de justiție penală a Republicii Moldova. Conceptul probațiunii a fost elaborat la nivel de proiect-pilot începând cu anul 2003, însă serviciul de probațiune a devenit funcțional începând cu 12 ianuarie 2007, fiind consolidat ulterior prin Legea cu privire la probațiune nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 și prin Hotărârea de Guvern nr. 827 privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune din 10 septembrie 2010.

Prin esență, probațiunea este un termen care definește o instituție a justiției penale. Totodată, probațiunea necesită a fi concepută și în sensul anumitor servicii sociale. În calitate de concept, probațiunea se referă la menținerea infractorilor în cadrul comunității, cu aplicarea strategiilor de integrare socială și promovare a ideii de siguranță socială. Probațiunea se caracterizează, ca metodă de pedepsire cu un pronunțat caracter socio-pedagogic, ce constă în echilibrul dintre supraveghere și asistență, fiind aplicată unor infractori selectați în funcție de particularitățile de personalitate, tipul de infracțiune comis și receptivitate, în relație cu un sistem al cărui scop este de a oferi infractorului o șansă de a-și schimba stilul de viață, de a se integra în societate fără riscul de a comite noi fapte penale.

Conform legislației naționale *„probațiunea este o evaluare psihosocială, control al persoanelor aflate în conflict cu legea penală și resocializarea lor, adaptarea persoanelor eliberate din locurile de detenție, pentru preîntâmpinarea săvârșirii de noi infracțiuni”*, astfel, reieșind din aceste caracteristici, probațiunea combină în sine și activități pe plan juridic și cele sociale. Probațiunea dispune de strategii de intervenție în toate etapele procesului de înlăptuire a justiției penale.

Odată cu adoptarea Legii cu privire la probațiune nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 a fost instituit serviciul de probațiune, având următoarele direcții principale de activitate:

- reflectarea tabloului psihosocial al persoanei aflate în conflict cu legea penală;
- formularea de propuneri, pentru instanța de judecată, referitor la principalele activități care trebuie desfășurate cu persoana aflată în conflict cu legea penală în vederea facilitării procesului de soluționare a problemelor psihosociale;
- oferirea de informații referitor la persoana aflată în conflict cu legea penală, la familia ei și la mediul social din care provine;
- asigurarea cooperării persoanei aflate în conflict cu legea penală și conformării ei la condițiile care i s-au stabilit prin hotărâre judecătorească;
- consilierea subiectului probațiunii în rezolvarea dificultăților personale care au condus la săvârșirea infracțiunii;
- desfășurarea programelor individuale și a programelor de grup, concentrarea resurselor din comunitate pentru soluționarea problemelor psihosociale ale subiecților probațiunii;
- controlul persoanei aflate în conflict cu legea penală;
- coordonarea programelor sociale și a celor terapeutice pentru minori.

Numărul beneficiarilor aflați în supravegherea serviciului de probațiune este în

continuă creștere. Numărul beneficiarilor serviciului de probațiune variază de la an la an, dar în mediu este în jur de 8-9 mii. Astfel, la 31 decembrie 2010, în probațiune se aflau 7259 de beneficiari, inclusiv 179 minori în conflict cu legea, iar la 1 ianuarie 2012, serviciul de probațiune avea 8094 de beneficiari adulți și 158 copii aflați în conflict cu legea. Dintre aceștia, 926 adulți și 13 copii condamnați la muncă neremunerată în beneficiul comunității, 3962 adulți și 143 de minori condamnați cu suspendarea executării pedepsei, 565 de persoane liberate înainte de termen și 2540 adulți și 2 minori privați de dreptul de a ocupa anumite funcții.

Conform situației din 31 ianuarie 2013 de serviciul de probațiune beneficiau 8999 adulți și 147 minori. Cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții: 3282 beneficiari adulți și 1 minor, condamnați la muncă neremunerată în folosul comunității: 968 beneficiari adulți și 11 minori, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei: 4156 adulți și 132 minori, liberați înainte de termen din detenție: 478 adulți și 1 minor, înlocuirea pedepsei principale cu o pedeapsă mai blândă: 8 adulți, liberarea de pedeapsă a minorilor: 1 beneficiar, amânarea executării pedepsei pentru femei gravide și femei care au copii în vârstă de până la 8: 81 beneficiari, aplicarea măsurilor cu caracter educativ: 2 minori, persoane grațiate conform decretului Președintelui Republicii Moldova: 25.

Concepția reflectă angajamentul politic, în ceea ce privește organizarea și realizarea activităților de supraveghere și resocializare a persoanelor aflate în conflict cu legea penală în scopul prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni.

Aprobarea Concepției vine ca urmare a evoluțiilor importante realizate de către Republica Moldova în domeniul aplicării sancțiunilor comunitare, spre exemplu, munca neremunerată în folosul comunității. De asemenea, semnificativ în acest sens este de remarcat că, prezenta Concepție are în vedere remediarea aspectelor negative constatate, asigurarea calității și eficienței actului de justiție, ducând la un sistem modern de adaptare la cerințelor Uniunii Europene.

Implimentarea Concepției de dezvoltare a instituției probațiunii va contribui la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților.

Sub aspect psihologic, dezvoltarea probațiunii va contribui la:

- consolidarea demnității și a respectului de sine al subiecților probațiunii;
- perfecționarea metodologiilor de evaluare și identificare a nevoilor speciale ale condamnaților;
- diminuarea riscului de recidivă;
- conștientizarea și percepția socială pozitivă;
- sporirea interesului comunității față de resocializarea condamnaților.

Sub aspect social, impactul se va resimți în realizarea obiectivelor vizând:

- accesul egal și universal la muncă;
- respectarea drepturilor și obligațiilor subiecților probațiunii;
- implicarea comunității în procesul de resocializare;
- dezvoltarea aptitudinilor personale;
- diminuarea recidivei în rândul condamnaților;
- sporirea șanselor și oportunităților educaționale și de angajare în câmpul muncii pentru condamnați.

Sub aspect economic, implementarea Concepției va determina:

- eficientizarea utilizării resurselor în sistemul de probațiune;
- asigurarea stabilității în finanțarea activităților de probațiune;
- formarea potențialului uman pentru dezvoltarea durabilă a societății;
- creșterea nivelului economiei naționale în condițiile asigurării calității serviciilor de probațiune;
- diminuarea excluderii sociale, cu plasarea eficientă în câmpul muncii a resurselor

umane;

- valorificarea suportului financiar internațional în implementarea activităților de probațiune.

Scopul și obiectivele urmărite prin adoptarea actului normativ

Scopul și obiectivul urmărit prin adoptarea actului respectiv este contribuirea la dezvoltarea instituției probațiunii prin perfecționarea cadrului normativ și prin consolidarea instituțională a organelor de probațiune.

Fundamentarea economico-financiară

Implimentarea proiectului nu atrage cheltuieli financiare.

Rezultatele expertizei juridice

Proiectul este compatibil cu prevederile actelor legislative și normative care reglementează domeniul în cauză și corespunde exigențelor tehnicii legislative.

Viceministru

Vladimir GROSU